

עין משפט ונר מצוה

א [מתי פ"א מה'ל אבות הטומאות הל' טז:]
ב [מתי סס:]
בזר ג מתי פ"ח מה'ל בכורים הל' יא:
בזר ד מתי פ"ד מה'ל תפלה הל' ב [ג]
סג ששן יט טושי"ע א"ח
סי כז ספי"ד ד וטור א"ח
סי רלג[:
בזר ה (מתי פ"ו מה'ל בכרות טושי"ע א"ח
סימן קסג ספי"ף א)
[בהרמז"ס לא מנח מזה גם בטור לא מנח:]

מובן רש"י

מהו שיטמא. טומאת זולתו, מנח השתא אולין ומטמא או מנח בסוף אולין ואינו מטמא (פסחים פד). אינו מטמא. האיל וסופו להקשות (עירך טו). לימדתנו רבינו ברי' ונזר הראש של עגל הדין. אלמא דנזר השתא אולין (פסחים סח). שבשלשון יחידא אני שונה אותה. כלומר יחידא היא ולא קיימת כוותיה דר' שמעון קמי לה ופלגי עליה. דמ"ק לא מני אלף עור שמתה האליה לתורה (עירך נח). חזק' למקורו פסול ואין בו כרת חזק' לזמנו פסול וחייבין עליו כרת. קרן שנחת על מנת לאכול הימנו או להקטיר הימנו חזק' למקום אולתו. פסול ואין בו כרת לאכול הימנו כהנא, ואם שחתו לא מנת לאכול או להקטיר הימנו חזק' למנח. פיגול וחייבין עליו כרת האוכל ממנו אפילו כהנא, ומקרא נפקא לן בפי' דנזמים (כת). ועור שחתת הכז כן הוא ונפסק קרן במשנת אבילתו ככשה, ובעולה שכולה כליל לא פסלה משנת אילתה אלף משנת הקטרה (עירך נח). אבלום. כפר (שם). ושם: אבילום. להביא עור בית הברשות. של קנה, וזה לבדו יש לך להביא עוד אלף קדשים מכל השעטים שם (נזמים נח). שהיו כל המנויים שם הראויין להיות בעולה שטוין כאן חזק' מזה. עור השליל ארץ במשנת אבילתו בעולה דאין שלל הכרים (עירך נח). חזק' למקורו. אם שחת על מנת לאכול משנת מאלו חזק' למקום (נזמים נח). הטמאים. אלה המטמאים, מנח והאנקה והכח מניח ודשקין ה' ימיהו הטמאים לנדות שטורתיים ככשקין. ומניח אלה למנוחי הק' דקרא קמא החולד והעכבר והאז (שבת קז). דאזיל בתר גישתא. לזעזען טומאה לא ילין מאלה הטמאים אחרים ככסר וכלי בעל הבית טמאים. עד ארבע מילין הטורחיהו חמשים לילין למקוה לטבול כלי, וכן להפליה, אם מהלך אדם בדרך ונא על מלון ולהתפלל, אם יש בית הכנסת לפניו בדמיון ארבע מילין והלך ומתפלל שם ולן שם. וכן לגמילת ידים לאכילה, אם עמדי למאז

מית לפניו בדי' מילין הולך לשם וטטל את ידיו (פסחים נח).

קרב:

ואם איתא והוא שיונק מבעי ליה. תימא אכתי ה"מ למצעי או דילמא ה"ק עולא בן שנמו בין יונק בין שאין יונק ואמר ליה ר' יוחנן כל זמן שיונק בין בן שנמו בין שאין בן שנמו וי"ל דלא מסתברא דבעי לאפילוגי כולי האי ולהכי לא בעי הכי וה"ר יעקב מקורבי"ל מירץ דכולה שמעתין סברה דיותר קשה אפילו תוך שנמו כשאין יונק מיונק אחר שנמו ולכן כיון דר' יוחנן כל זמן שיונק קאמר א"כ פשיטא דעולא והוא שיונק קאמר דאי מוך שנמו בין יונק בין שאינו יונק קאמר א"כ כ"ש לאחר שנמו אם הוא יונק דחשיב ליה כך א"כ מה הוסיף ר' יוחנן כל זמן שיונק הא עולא מודה דכל שכן הוא: **עורך הראש** ש"ע עגל הדין מהו שיטמא. על מעשה היה שואל היאך הלכה דמנתי' הוה ידע כדפריך מיניה לרבי יוחנן בסמוך:

למינהו הפסיק הענין. תימא דאמר לעיל (דף קיב): דהאי הטמאים לאסור זינן ורועזין דהתם נמי למיניהו הפסיק הענין דפסקו אחד הוא לפירוש הקונט' וי"ל דהכא כל הנהו דממעטינן אית להו גישתא סברה הוא (א) לאוקומי אהני דכתיב בתר למיניהו דע"ג דכתיבא מנשמת דהיינו דיש לה גישתא ומרבינן לה אצל זינן ורועזין דלעיל סברה הוא לאוקומי ככולהו:

למינהו הפסיק הענין. קמא תימא כיון דהפסיק הענין למא לי אלה: (א) **ברבי יהודה דאורי'** בתר גישתא. פירש קונטרס דלית ליה דרשא דהטמאים א ולפירושו לא הוי תנא דכרייתא לא רצי יהודה ולא בר פלוגתיהו ובחנם קאמר רב תנא הוא ופלגי דהא תנא דכרייתא כוותיה ויש לפרש דכולהו אית להו דרשא דהטמאים ומוקי מסברה רבויא דהנהו דלית להו גישתא ומיעוטא דנהו דלית להו גישתא ולית להו למיניהו הפסיק הענין אצל רב דאית ליה למיניהו הפסיק הענין ע"כ פליג עלייהו ומשיב תנשמת:

אזון חמור שטלאה לקופה טהור. ומתבטל הבשר שהיה באזן פ"ה דפריך דהכא נמי במנתי' להוי סגי בהנחה לפני הדורסן בלא הולך ותימא א"כ מאי משני טלאה אפילו דלא הילך דאכתי תקשה לימתי במנתי' הנחה לפני הדורס בלא הולך ע"כ נראה דה"פ הילך אין טלאה לא מדלא קמני במנתימין טלאה דס"ד דטלאה גרע מהילך ומשני טלאה אף

על גב דלא הילך כלומר כן לי זה כמו זה ואין חדוש בזה יותר מצוה: **לגבא**. פ"ה מי שיש לו לגבא עיסת חזירו בטרהה נרץ לטרוח עד ד' מילין להטביל כליו ולפי זה לא קאי לפניו ולאחריו

אגבז דאין רגילות להטביר אדם בדרך לעשות לו עיסה ונראה כפירוש הערוך דפי' אם יש גבל העושה עיסה בטרהה ברחוק ד' מילין ימתין עד שיגיע לאותו גבל ומיירי באדם ההולך בדרך ומינהו מה שפירש בערוך" לתפלה לרחוק ידיו לתפלה אין נראה דהכי דמי אי דמטא זמן ללווי הא לייט עליה א"כ"י בצרכות (דף טו). אמאן דמהדר אמאי בעידן לזותא דכתיב רחצך בנקיון כפי כל מידי דמנקי ואי לא מטא זמן תפלה מאי איריא ד' מילין אפילו טובא נמי ונראה כפירוש הקונטרס דלענין להתפלל בעשרה איירי ותימא דאמאי לא חשיב עבודה דבסמוך ויעוד למאן דחשיב עבודה אמאי לא חשיב שלשים ריבס דפרק לא יחפור (ב"ב דף גכ). ו^א דמדת המיל ז' ומנחה ריס ור"ח פי' לתפלה לטבול לתפלתו דאע"ג דקי"ל (לקמן דף קלו): כרבי יהודה בן במירא בדברי תורה ה"מ ללמוד ולק"ש אצל לתפלה (א) אי נמי לא סבירא ליה דרבי יהודה בן במירא ולפירוש ר"ח נוחא דלא חשיב עבודה דלא חשיב אלא הק' תלתא שהן ענין טהרה מאן דחשיב עבודה שהיא כמו מענין טהרה שמטהר העור מן הטומאה ולהכי חשיב לה ולא חשיב שהיא שלשים ריס: טהור

העור והרוטב פרק תשיעי חולין

וקאמר ליה ר' יוחנן כל זמן שיונק. ואפילו לאחר שנמו דבהנקה נמי תליא מילתא דחדא הוא דבעינן וה"ק ר' יוחנן בזן שנמו שפיר קאמרנת דהוי כך אצל הנקה לא הוזכר לפחות דאם פירש בתוך שנמו לא יהא כך אלא להוסיף אפילו לאחר שנמו: או דילמא **עולא בן שנמו קאמר**.

אצל הנקה לא מעלה ולא מוריד וקאמר ליה ר' יוחנן אף הנקה נמי בעינן: כל זמן. משמע להוסיף באל: **אל פקיטעני**. להשיב לי ממנה: **שנשון יחיד אני שונה אוסה**. משנה ולא בלשון סתם משנה שאני אומר אלעזר בן יהודה אמרה דמנינא^א: הממשז דדבר שאין דרכו לאכול כגון לאכול למחר דבר שאין דרכו לכך כגון חלב או להקטיר למחר דבר שאין דרכו להקטיר כגון בשר שלמים וחתמת ואשם וגזירי מנחה או עור העולה אינה מלא לפסול ולא לפגל עד (א) שישחט לאכול למחר דבר שנדרו לאכול או להקטיר למחר דבר שדרכו להקטיר ועור שחתת האליה הרי הוא כבשר ודבר שדרכו להקטיר קרינא ביה אם עולה היא ומועיל לפגל את הקרבן במחשבת חזק לזמנו או לפסול במחשבת חזק למקומו: **וחייבין עליו כרם**. האוכל ממנו אפילו בזמנו: **וכל שנמו חכמים לענין טומאה**. שואל כבשר שלא מזינו כאן וישנו דבהמה טהורה: **לביא עור צים הנושם**. של נקבה בחטאת או בשלמים והאי דלא מנייה ברישא כי הנך משום דליתיה בעולה ומנא בעולה קאי. אלמא האי תנא הוא דחשיב להו בשר אצל ת"ק לא קרי בשר אלא עור שחתת האליה לחזיה: **עור הפרסות ממש**. ולא עור שעל עצם השוק מן הקרסולים עד הארכובה: **רכובה הנמכרת עם הראש**. כל עור שעל עצם השוק מרכובה המתמנה שותכין בשעת הפשטת דמהה: **הטמאים**. ה"א ימירא קדריש: **לרצות**. עורות שרצים הרצין שהיו כבשר ומהאי ה"א ימירא נמי רבינן (לעיל דף קיב): זינן ורועזין וקיפה שלהן ועור הדין נמי אימת דהיינו דהי מניייהו מפקת איהו נמי אוכלא הוא: האי הטמאים בתר דחשבינהו לכולהו כתיב: **ההפסיק הענין**. ולא קאי האי אלה אלא אקרא בתרא האנקה והכח והלטאה והחומט והתנשמת אלה הטמאים וגו' ולא אקרא קמא דלמיניהו האמור בסוף פסוק ראשון הפסיקו לומר שאינן מין אחד אותן האמורים בפסוק ראשון חלוקים מהאמורים בפסוק השני: **וליתשז נמי**. במנתימין: **כתיב: רב סנא הוא ותני שנשמת**. רב דמשני למיניהו הפסיק אלמא הטמאים אכל הני דקרא בתרא קאי תנא הוא ותני שנשמת בעורותיהן כבשרין: **סנא דידן סבר לה כרבי יהודה**. כלומר לא שהוא כך ואין לו ממש עור קרי בשר כרבי יהודה דאמר להלטאה כחולדה אלמא לאו אקרא סמין והאי דלא מודי ליה תנא דידן בהלטאה בזה פליגי תנא קמא דלמיניהו האמור הוא ורבי יהודה סבר גישתא הוא: **שטלאה**. לשון טלאי. אלמא מכיון שנטלה ממורת בשר ונתנה לתורת עור בטלה והאי נמי כיון ששטחן לפני הדורסן או שזרכן על רגלו להלך בהן אף על פי שלא הילך: **טלאה**. הוי מעשה לבעול: **בא (עצור) לגבל**. הלש עיסמו בטרהה והוא שכיר לבעול הבית ונרץ למים להטביל כליו יטריח עצמו ארבעה מילין עד שיגיע למקוה ויטביל ויותר מכאן אין עליו לטרוח מן הסתם אלא אם כן נותן לו בעל הבית שכר הליכה: **ולתפלה**. המהלך בדרך וגמר בלבו ורואה ללון מצעוד יום אם יש בית הכנסת לפניו עד ארבעת מילין יטריח וילך שם כדי שיתפלל: **ולגטילת ידים**. לאכילה ואין לו מים ויש מים לפניו לסוף ארבעה מילין ימתין עד שיגיע למים: איבו

מסורת הש"ס

א) פסחים פד. ב) לעיל נה: ודף עו. [פסחים שס לקמן קלד. א] ג) [שבת קא. ד] [עירובין נ: וש"נ].
ב) [ג] הערוך אמר רב אשי תנא דידן וכו' פי' גישתא הוא משמש העור ביד אם הוא כך או אשון ע"ש ערך גשחא א"ל. ו) [שבת קא. ו] פסחים מז. ח) [ז"ל אמר ר' אבהו אמר ר"ל כך איתא בערוך ערך גבל א"ל. ו] [בכרות טו מזה נה] פסחים מז. י) ערך גבל א"ל. ו] [לפניו שם איתא רב תסדלא. ו] [נוהיא משנה בב"ר ע"ז. טז] [ג'י' תוס' בכרות כב: ד"ה וליט],

תורה אור השלם

1. אֱלֹהֵי הַטּוֹמְאִים לָכֵם בְּכָל הַשָּׂרָץ כָּל הַבֶּהֱמָה בָּהֶם בְּמִתְּחִיל וְעַד הַקֶּרֶב: ויקרא יא לא

גליון הש"ס

תוס' ד"ה לגבל בו' בפרת המיר' (א) והצה' ר"ם. כדאיתא בימא דף סו פ"ב:

הגהות חב"ח

א) רש"י ד"ה המתשז וכו' ולא לפגל עד שיחשב לאכול למחר: (א) תוס' ד"ה למיניהו וכו' סברה הוא לאוקומי. י"ב פי' ה"א דהטמאים: (א) ד"ה כר' יהודה וכו'. י"ב וגי' מזה שכתבו המוס' ריש פרק שמונה שלשים:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) גפ' כמה כדי עצור. י"ב מתי שס ופי"ד שס הלכה ח: [ב] רש"י ד"ה עצור לגבל. נמחק מלת עצור:

שיטה מקובצת

א) ת"ד הטמאים. י"ב ע"י תוס' בכורות דף ו' ע"ב: [ב] כדנתיא המחשב לאכול למחר ביביר שאין דרכו בכך כגון לאכול למחר דבר שאין דרכו לאכול כגון חלב: [ג] או עור העולה אינה מחשבה לא לפסול ולא לפגל: [ד] למיניהו הפסיק הענין ולא קאי האי הטמאים אלא אקרא בתרא האנקה והכח והלטאה והחומט והתנשמת אלה הטמאים וגו' ולא אקרא קמא דלמיניהו האמור בסוף פסוק ראשון חלוקים מהאמורים בפסוק השני: **וליתשז נמי**. במנתימין: **כתיב: רב סנא הוא ותני שנשמת**. רב דמשני למיניהו הפסיק אלמא הטמאים אכל הני דקרא בתרא קאי תנא הוא ותני שנשמת בעורותיהן כבשרין: **סנא דידן סבר לה כרבי יהודה**. כלומר לא שהוא כך ואין לו ממש עור קרי בשר כרבי יהודה דאמר להלטאה כחולדה אלמא לאו אקרא סמין והאי דלא מודי ליה תנא דידן בהלטאה בזה פליגי תנא קמא דלמיניהו האמור בסוף פסוק ראשון הפסיקו לומר שאינן מין אחד אותן האמורים בפסוק ראשון חלוקים מהאמורים בפסוק השני: **וליתשז נמי**. במנתימין: **כתיב: רב סנא הוא ותני שנשמת**. רב דמשני למיניהו הפסיק אלמא הטמאים אכל הני דקרא בתרא קאי תנא הוא ותני שנשמת בעורותיהן כבשרין: **סנא דידן סבר לה כרבי יהודה**. כלומר לא שהוא כך ואין לו ממש עור קרי בשר כרבי יהודה דאמר להלטאה כחולדה אלמא לאו אקרא סמין והאי דלא מודי ליה תנא דידן בהלטאה בזה פליגי תנא קמא סבר גישתא דידה לאו גישתא הוא ורבי יהודה סבר גישתא הוא: **שטלאה**. לשון טלאי. אלמא מכיון שנטלה ממורת בשר ונתנה לתורת עור בטלה והאי נמי כיון ששטחן לפני הדורסן או שזרכן על רגלו להלך בהן אף על פי שלא הילך: **טלאה**. הוי מעשה לבעול: **בא (עצור) לגבל**. הלש עיסמו בטרהה והוא שכיר לבעול הבית ונרץ למים להטביל כליו יטריח עצמו ארבעה מילין עד שיגיע למקוה ויטביל ויותר מכאן אין עליו לטרוח מן הסתם אלא אם כן נותן לו בעל הבית שכר הליכה: **ולתפלה**. המהלך בדרך וגמר בלבו ורואה ללון מצעוד יום אם יש בית הכנסת לפניו עד ארבעת מילין יטריח וילך שם כדי שיתפלל: **ולגטילת ידים**. לאכילה ואין לו מים ויש מים לפניו לסוף ארבעה מילין ימתין עד שיגיע למים: איבו